

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ОДЕСЬКІ ГРУДНЕВІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАНЯ:
ПРИВАТНЕ ПРАВО, ЯК КОНЦЕПТ
В УМОВАХ ВІЙНИ:
ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції

*Одеса,
12 грудня 2024 року*

Одеса
Фенікс
2024

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонов*,
докторки юридичних наук, професорки *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професорка;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени оргкомітету Всеукраїнської наукової конференції:

Андронов Ігор – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Подцерковний Олег – д.ю.н., зав. кафедри господарського права та процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Харитонов Олена – д.ю.н., зав. кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Харитонов Тетяна – д.ю.н., зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Мінченко Райса – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Бабич Ірина – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Берназ-Лукавецька Олена – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Матійко Микола – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Орзіх Юрій – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Шамота Олександр – асистент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія»;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2024 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонов, д.ю.н., проф. І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 318 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-40-5

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем цивільного права та процесу, господарського права і процесу, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсового права та інших галузей приватного права, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 12 грудня 2024 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.1 : 341.9“364”(477)

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

<i>Бугасівська Єлизавета Євгенівна, Зелінченко Анастасія Олегівна</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ В УКРАЇНІ.	140
<i>Голуб Анастасія Сергіївна,</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА МАШИНОМІСЦЕ (ПАРКОМІСЦЕ) ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	144
<i>Гринько Андрій Русланович,</i> ПРАВО ПАЦІЄНТА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО СТАН СВОГО ЗДОРОВ'Я ТА ЇЇ ТАЄМНИЦЮ	147
<i>Гриценко Давид Сергійович</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЦИФОРВІ АКТИВИ В УКРАЇНІ	151
<i>Грушко Влада Олегівна</i> НЕДОТОРКАННІСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ В ІНТЕРНЕТІ.	155
<i>Даїдаміров Тімур Новруз огли,</i> УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВИМ МАЙНОМ ПІСЛЯ СМЕРТІ ОСОБИ	159
<i>Джабраїлова Вікторія Володимирівна</i> ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ АРБІТРАЖІВ В УКРАЇНІ	162
<i>Дмитрук Дар'я Олександрівна,</i> СПАДКУВАННЯ У РИМСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.	166
<i>Доможирська Наталя Олегівна,</i> РОЛЬ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ. ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОЇРІВНОСТІ: ПОДОЛАННЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОПРАВНОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ	170
<i>Драганова Дарія Сергіївна,</i> СПАДКУВАННЯ АКАУНТІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ.	173
<i>Жулавська Еліна Костянтинівна,</i> СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО	176
<i>Заборська Ксенія Андріївна,</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ДОБРОСОВІСНОСТІ В ПРОЦЕДУРІ БАНКРУТСТВА ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	180
<i>Колесниченко Анна Андріївна,</i> СПАДКУВАННЯ МАЙНА ІНОЗЕМНИМИ ГРОМАДЯНАМИ В УКРАЇНІ.	183
<i>Комаровська Еріка Едуардівна,</i> УСИНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	186
<i>Короткевич Іван Андрійович,</i> ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВОГО МАЙНА	188

2. Спадкування громадянами України майна, що знаходиться за кордоном. URL: wiki.legalaid.gov.ua.
3. Спадкування майна в Україні іноземцями. ips.ligazakon.net. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/EA016564>
4. Сафончик О. І. Правові наслідки припинення шлюбно-сімейних правовідносин. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/41_2011/36.pdf
5. Волошина К. Спадкові правовідносини що виникають між громадянами України та іноземцями за межами України. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5251ae2f-69cf-44c0-90fc-868601b23e3b/content>

Комаровська Еріка Едуардівна,

*Студентка 3 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: асистент Шамота О. В.

УСИНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах воєнного стану в нашій країні з кожним днем збільшується число дітей, які залишилися без батьків або втратили зв'язок з ними. Кожного дня з'являються нові виклики щодо феномену усиновлення. Через війну діти можуть зіштовхуватися зі значними психологічними та емоційними випробуваннями. Вони потребують додаткової підтримки та консультацій з фахівцями, задля подолання усіх посттравматичних стресових реакцій та розладів й відновлення психічної рівноваги. Така допомога може включати регулярні зустрічі з психологами, спеціалізовану підтримку в навчанні та допомогу в адаптації до нового оточення. Усиновлювачі повинні бути до цього терплячими й чуйними, а також готовими приділяти увагу емоційним і психологічним потребам дитини. В Україні процес усиновлення чітко регламентований законодавством та міжнародними актами, які ратифіковані Верховною Радою України, що визначають права та обов'язки як майбутніх батьків, так і дітей. В умовах війни система зазнала змін, включаючи спрощення деяких процедур.

Відповідно до ст. 3 СК України сім'я може створюватися на підставі факту усиновлення дитини. Поняття усиновлення закріплене у СК України, відповідно до ст. 207 усиновлення – це прийняття ди-

тини до сім'ї усиновлювачем на правах рідної дочки чи сина, яке формується на основі судового рішення [1]. Перед усиновленням ретельно вивчають усі аспекти, щоб були дотримані відповідні інтереси дитини та процедури, передбачені чинним законодавством. Не може бути усиновлювачем особа до двадцяти одного року, яка має повну цивільну дієздатність. Обов'язковою вимогою є те, щоб дитину усиновлювала особа старше неї на мінімум п'ятнадцять років.

У період дії воєнного стану на всій території України до процесу усиновлення було інтегровано цифрові технології, що дозволили частково спростити процедуру подачі та збору документів. Деякі терміни розгляду та прийняття документів стали коротшими, а дія окремих була продовжена.

Варто також додати, що громадяни мають бути свідомими, обачними та повідомляти у разі виявлення дітей, які залишилися без батьківського піклування у відповідні служби згідно з постановою Кабміну «Питання діяльності органів опіки та піклування пов'язаної із захистом прав дитини» [3]. Облік дітей, які залишилися без батьківського піклування, надається службою у справах дітей за місцем проживання їхніх батьків або одного з них, з якими дитина проживала до виникнення обставини, що спричинили залишення її без батьківського піклування. Якщо місце проживання дитини невідомо, вона ставиться на облік у службі у справах дітей за місцем проживання або за адресою закладу охорони здоров'я, де її було залишено [3].

Військові дії ускладнили процедуру усиновлення, зокрема, через переміщення дітей, втрату документів та руйнування цивільної інфраструктури. Однак впровадження цифрових технологій може подолати таку проблему. Серед основних викликів процедури усиновлення наразі залишається: збільшення кількості дітей, які втратили батьків або залишилися без опіки. Також виникають труднощі з встановленням статусу дітей-сиріт та отримання нотаріальних дозволів на усиновлення. Важливою залишається підтримка держави та міжнародних партнерів у забезпеченні соціальної допомоги, психологічної підтримки дітей та сприянні усиновленню. Державні органи мають ще більше адаптуватися до реального воєнного часу.

Складний процес збирання документів та численні перевірки можуть затягувати процес усиновлення, особливо під час дії воєнного стану, що впливає на інтереси дитини. Також, в суспільстві досі існують упередження щодо усиновлення, наприклад щодо дітей більш

старшого віку або з особливими потребами. Під час повномасштабного вторгнення в Україну агресора, на мою думку, має бути спрощена процедура усиновлення задля того щоб більше дітей змогли знайти новий дім і жити повноцінне щасливе життя. Також, варто розробити державну програму щодо підтримки та консультування усиновлювачів та їх дітей. Важливим є розробка державної стратегії щодо заохочення усиновлення дітей та забезпечення їм соціального захисту; залучення громадських організацій.

Отже, усиновлення забезпечує право дитини на повноцінну сім'ю та створює такі правові відносини, які подібні до біологічних між батьками та дітьми. Усиновлення є важливою соціальною функцією, яка потребує реформування законодавства, спрощення багатьох процедур. Подолання викликів у цій сфері сприятиме захисту прав та інтересів дітей на всій території України, зокрема де проходять активні бойові дії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сімейний Кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
2. Постанова Кабінету Міністрів України: Про внесення змін до Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей від 24.05.2022 № 618-2022-п URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/618-2022-%D0%BF#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України: Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини від 24.09.2008 № 866-2008-п URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>

Короткевич Іван Андрійович,

студент I курсу магістратури факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцентка Токарева В. О.

ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВОГО МАЙНА

Спадкування є одним з важливих інститутів цивільного права, який забезпечує передачу майнових прав та обов'язків від померлої особи до її спадкоємців. Відповідно до статті 1216 Цивільного ко-